

Кафедра ботаніки Херсонського державного університету
Херсонський обласний краєзнавчий музей
Державне підприємство «Науково–дослідне господарство «Новокаховське»
Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру
Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна
Херсонське відділення Українського ботанічного товариства
Агрономічний факультет Херсонського аграрного університету
Херсонське відділення Всеукраїнської асоціації біологів рослин

V

БОТАНІЧНІ ЧИТАННЯ ПАМ'ЯТІ Й.К. ПАЧОСЬКОГО

Міжнародна наукова конференція,
(м.Херсон, 28вересня – 01 жовтня 2009 р.)

Збірка тез доповідей

УДК 929.581+582

ББК Е52

Б 72

Друкується за постановою редакційної колегії збірки
тез доповідей (пр. № 1 від 11.08.2009 р.)

Редакційна колегія:

М.Ф. Бойко	– доктор біологічних наук, професор (відповідальний редактор)
О.Є. Ходосовцев	– доктор біологічних наук, професор
М.І. Федорчук	– доктор сільськогосподарських наук, професор
В.С. Гавриленко	– кандидат біологічних наук
І.І. Мойсієнко	– кандидат біологічних наук, доцент
Р.П. Мельник	– кандидат біологічних наук, доцент
В.М. Дерев'янку	– кандидат біологічних наук
Л.В. Свиденко	– кандидат біологічних наук
Н.В. Загороднюк	– асистент (відповідальний секретар)

**Видано за сприяння Державного підприємства
«Науково–дослідне господарство «Новокаховське»**

**Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру УААН
(директор – В.А. Свиденко)**

Б 72 **V Ботанічні читання пам'яті Й.К. Пачоського.** Збірка тез доповідей міжнародної наукової конференції, Херсон, 28.09. – 01.10.2009 р. /відповідальний редактор М.Ф. Бойко. – Херсон: Айлант, 2009. – 126 с.

У збірці публікуються тези доповідей, прочитаних на засіданнях міжнародної наукової конференції «V Ботанічні читання пам'яті Й.К. Пачоського», присвяченої 145-річчю від дня народження Й.К. Пачоського. У тезах висвітлюються питання наукової спадщини Й.К. Пачоського та розвиток його ідей у сучасній науці, актуальні питання мікології та ліхенології, спорових рослин, таксономії, систематики судинних рослин, флористики, геоботаніки, структурної ботаніки, інтродукції рослин, охорони рослинного світу.

Для наукових співробітників, викладачів та студентів біологічних, екологічних, географічних спеціальностей, природознавців, широкого кола читачів.

УДК 929.581+582

ББК Е52

© Херсонський державний університет, 2009

© Автори публікацій, 2009

ЛІХЕНОБІОТА ВАПНЯКОВИХ ВІДСЛОНЕНЬ ДОЛИНИ ІНГУЛЬЦЯ

Серед великого розмаїття природних субстратів, що зустрічаються в долині Інгульця, значну частку ліхенобіоти складають види, що обирають вапнякові субстрати. Серед численних ярусів міоценових відкладів найбільш вагомими є відклади верхнього сармату та меотісу, які чітко відслонюються в басейнах річок Причорноморської западини. Ці відклади представлені оолітовими, туфоподібними, черепашковими та мергелястими вапняками. Протягом експедиційних виїздів 2007-2009 років на територію долини річки Інгульця у різних точках відбору матеріалу було зібрано більше 1000 ліхенологічних зразків. За літературними даними для вапнякових відслонень долини Інгульця наводяться 95 видів лишайників (Оксер, 1927; Кондратюк, Навроцька, 1992; Ходосовцев, 1999; Воом, Khodosovtsev, 2004). Вапнякові відслонення спостерігаються переважно у пониззі Інгульця, в межах Херсонської (окол. с. Дачі, Дар'ївка, Микільське, Інгулець, Бобровий Кут, Кірове, Новогредневе, Білогірка, Заградівка, Наталине, Зарічне, Довге, Мала Олександрівка, Федорівка, Калінінське, Заповіт) та Миколаївської (окол. с. Євгенівка, Туркули, Івано-Кепіно, Баратівка, Гречанівка) областей та у вигляді вапнякового рухляку в окол. с. Веселий Кут (Кіровоградська область). За результатами дослідження для вапнякових відслонень в межах долини Інгульця було знайдено 113 видів лишайників та 6 видів ліхенофільних грибів, що відносяться до 33 родів та 16 родин.

Серед домінуючих видів на добре освітлених горизонтальних поверхнях вапнякових брил та поверхнях під кутом нахилу до 30° до 50% всієї поверхні субстрату займають види: *Acarospora cervina*, *Prothoparmeliopsis muralis*, *Caloplaca teicholyta*, *Lecanora dispersa*, *Verrucaria nigrescens* та *Aspicilia calcarea*. В окол. с. Євгенівка та Бобровий Кут серед домінуючих видів на освітлених поверхнях були види лишайників: *Caloplaca aurantia* та *Xanthoria papillifera*, що займали до 10% всієї поверхні субстрату. Значне проективне покриття займали види: *Lecanora albescens*, *L. argopholis*, *Lobothallia radiosa*, *Caloplaca coronata*, *C. saxicola*, *C. crenulatella*, *C. variabilis*, *Rinodina calcarea*, *R. bischoffii* та *Buellia epipolia*, що на різних ділянках займали від 3 до 5% всього проективного покриття. Серед домінуючих родів для горизонтальних добре освітлених поверхонь були: *Lecanora*, *Caloplaca*, *Aspicilia* та *Verrucaria*.

На вертикальних більш затінених поверхнях та поверхнях, що мають від'ємний нахил, домінували лишайники родів *Lecania*, *Bilimbia*, *Verrucaria* та *Botriolepraria*, що займали до 15% всього проективного покриття.

На вапняковому рухляку домінуючими видами лишайників були: *Verrucaria nigrescens* та *Verrucaria muralis*, що займають майже до 90% всього субстрату. На окремих камінцях домінували види лишайників роду *Caloplaca* – *Caloplaca crenulatella* та *C. lactea*.

Серед рідкісних видів лишайників та ліхенофільних грибів на вапнякових субстратах були знайдені: *Caloplaca oasis*, *Lecania erysibe*, *Leptogium plicatile*, *Caloplaca gyalolechioides*, *Lecanora elenkinii* (окол. с. Микільське), *Lecania olivacella*, *Stigmidium rouxianum* на *Acarospora cervina*, *Lichenostigma svandae* на *Acarospora cervina* (окол. с. Євгенівка) *Caloplaca soralifera* (окол. с. Кірове).

Отже, найбільше розмаїття ліхенобіоти в долині річки Інгулець пов'язано саме з вапняковими відслоненнями.